

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Bojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоножко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

<i>Улізько В. М., Баган А. В.</i>	87
ВПЛИВ МІКРОДОБРИВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СЕРЕДНЬОРАННІХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	
<i>Барат Ю. М., Дудка Є. О.</i>	89
ВПЛИВ УМОВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ ШОВКОВИЦІ (<i>Morus L.</i>)	
<i>Писаренко В. М., Піцаленко М. А., Голтвяниця Т. О., Омельченко Є. В.</i>	91
РОЛЬ ЛІСОЗАХИСНИХ СМУГ У СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ АГРОЦЕНОЗІВ	
<i>Ovsianyk O. O.</i>	94
QUALITY MANAGEMENT CHARACTERISTICS OF HEMP PRODUCTS	
<i>Kuriacha K. O.</i>	96
THE INFLUENCE OF SOIL TILLAGE PRACTICES ON YIELD DEVELOPMENT	
<i>Бараболя О. В., Латини А. А.</i>	98
ВПЛИВ АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВ ТА СИСТЕМ УДОБРЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Бараболя О. В., Прудкий Т. А.</i>	101
БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЛЕЖКІСТЬ БУЛЬБ КАРТОПЛІ	
<i>Бараболя О. В., Свячений П. Д.</i>	103
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІКИ ВИРОЩУВАННЯ	
<i>Бараболя О. В., Бирлим Б. Ю.</i>	106
СТАН І ТЕХНОЛОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ГРЕЧКИ В УКРАЇНІ	
<i>Бараболя О. В., Яновський Р. О.</i>	108
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ У КОНТЕКСТІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	
<i>Баган А. В., Брехунцова О. А.</i>	111
АНАЛІЗ СОРТОВИХ РЕСУРСІВ ПОМІДОРА ЇСТИВНОГО	
<i>Yeremko L., Hanhur V., Staniak M., Czopek K., Stepień-Warda A.</i>	113
THE EFFECT OF DIFFERENT DOSES OF MINERAL FERTILIZERS AND MICROBIOLOGICAL PREPARATION ON THE YIELD OF CHICKPEA (<i>Cicer arietinum L.</i>)	
<i>Криворучко Л. М., Тищенко В. М., Макаова-Меламуд Б. Є., Котелевський Є. Ю.</i>	115
ВРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ	
<i>Цись К.</i>	117
ГРЕЧКА ЯК ПЕРСПЕКТИВНА КУЛЬТУРА В РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦТВА УКРАЇНИ	
<i>Рибальченко А. М., Ісаков Р. Р.</i>	120
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СУЧАСНИХ СОРТІВ СОЇ	

сучасними технологіями передбачає оптимізацію цих чинників. Там, де існує ризик весняних заморозків, слід робити акцент на заходах захисту та виборі морозостійких сортів. У посушливих регіонах ключовим завданням є організація поливів та застосування мульчування, яке зменшує випаровування води. На бідних ґрунтах важливе регулярне удобрення, тоді як у системах органічного виробництва необхідно застосовувати органічні джерела поживних речовин.

Таким чином, для підвищення врожайності шовковиці потрібно поєднувати агротехнічні заходи з використанням сучасних сортів, які адаптовані до певних ґрунтово-кліматичних умов. Це дозволить не лише збільшити урожайність та поліпшити якість ягід шовковиці, а й забезпечити стійкість культури в умовах кліматичних змін.

Список використаних джерел

1. Бабаєва Г. І., Литвин В. М., Войтенко В. І., Хмельова Т. С. Сорти плодової шовковиці для органічного садівництва. *Вісник аграрної науки*. 2016. № 6. С. 18–21. Режим доступу: agrovisnyk.com
2. Йовенко О. Догляд за шовковицею: полив, прополювання та обрізка. *Торпорад MF*. 2025. Режим доступу: martaflowers.kiev.ua
3. Толмачова О. Шовковиця – смачні плоди тутового дерева: основні правила вирощування. *Яскрава клумба*. 2021. Режим доступу: yaskravaklumba.com.ua

Писаренко Віктор Микитович, доктор с.-г наук, професор
([0000-0002-0184-3929](https://orcid.org/0000-0002-0184-3929))

Піщаленко Марина Анатоліївна, канд. с.-г. наук, доцент
ORCID ID: ([0000-0001-8954-8256](https://orcid.org/0000-0001-8954-8256))

Голтвяниця Тарас Олександрович
здобувач ступеня доктор філософії
Омельченко Євгеній Володимирович
магістр
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава

РОЛЬ ЛІСОЗАХИСНИХ СМУГ У СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ АГРОЦЕНОЗІВ

Однією з найважливіших проблем сучасного сільськогосподарського виробництва є відновлення екосистем до рівня, що гарантує їх стійке функціонування.

У цьому плані особливу значимість набуває лісомеліоративне облаштування аграрної території. Введення в агроєкосистему багатопорідних поліфункціональних лісових смуг сприяє формуванню якісно нового екологічного середовища, і, як наслідок, перетворенню ентомофауністичних угруповань. Сучасна література містить різноманітні дані про вплив лісових ременів на комах.

Ірраціональний характер останніх десятиліть 20 століття призвів до глобальних негативних, іноді незворотних наслідків. Вся біосфера піддавалася нестерпним антропогенним ефектам. Багато дослідників відзначають важливу роль різних тварин як показники стану навколишнього середовища. Систематичні дослідження мезофауни ґрунтів природних екосистем та антропогенних ландшафтів з використанням багатомасштабних топологічних методик дозволяє оцінювати закономірності широко змінних змін у різноманітних ґрунтових спільнотах та біотопічного розподілу різноманітності в окремих підзонах.

Найбільш уразливими та нестабільними для процесів деградації були агроєкосистеми, які втратили здатність до збереження та саморегуляції під тиском антропогенної діяльності.

Порушення сільськогосподарських культур, спрощення культури сільського господарства та сільськогосподарських технологій, поява та збільшення області земельних земель визначають нестабільність популяцій комах, що призводить до знищення механізмів самовідновлення, більше, ніж раніше, не мала економічного значення. У той же час зараз спостерігається домінуючий перерозподіл в ентомофауністичних спільнотах, зміщення оптимального балансу у відносинах шкідливих та корисних комах, а також збільшення кількості видів, стійких до інсектицидів

Антропогенний тиск в агроценозах спричинив «зміну домінант, при якій суміжноіснуючі шкодочинні види, трансформувалися в наддомінантні».

В зв'язку з цим виникає необхідність управління механізмами саморегуляції в агроценозі. Знання особливостей формування фауни членистоногих в зернових агроценозах, трансформації ентомокомплексів на протязі всього вегетаційного періоду рослин, зміни структурних характеристик корисних і шкодочинних видів дозволяє знайти раціональні підходи до оптимізації стану агробіоценозу.

Оптимізація екологічного стану агроєкосистем та підвищення їх стабільності ґрунтується на активізації природних механізмів саморегуляції шляхом відновлення та збереження біологічного різноманіття в агроценозі. Згідно з конвенцією (Ріо-де-Жанейро, 1992), біорізноманіттю надається статус «неперевершеної цінності» у питаннях збереження біосфери та стабільного її функціонування. В умовах агроландшафту що характеризується великою

генетичною однорідністю, ця преамбула набуває особливого значення і призводить до створення екологічного балансу в агроєкосистемі.

Комплексна система методів та засобів "використання живих проти живих", спрямована на зменшення негативних наслідків дії фітофагів на сільськогосподарські культури заснована на тривалій біоценотичній регуляції шкодочинної та корисної ентомофауни.

Важливим елементом адаптивного раціонального природокористування в агроландшафтах є полезахисні смуги лісових насаджень, які є важливим фактором екологічної оптимізації агроєкосистем. Облаштування агротериторій сприяє суттєвому підвищенню лісистості, покращенню гідротермічного ґрунтового режимів, зниженню інсоляції і зміні інших вирішальних факторів.

В умовах сучасного посушливого клімату системи полезахисних лісосмуг в рослинництві є важливим фактором збереження врожаю.

Правильне лісомеліоративне облаштування територій супроводжується формуванням особливих ентомокомплексів, які включають в себе як типових мешканців агроценозу так і представників лісових екосистем.

Це в свою чергу являється потужним механізмом стабілізації агроєкосистем, що підвищує їх стійкість. Створена в результаті трансформації агроценозу і сформована під безпосереднім впливом захисних лісосмуг така агроєкосистема характеризується як якісно трансформований біогеоценоз.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо створення системи захисних лісових насаджень (Оптимізація лісоаграрних екосистем рівнинної території України). О.І. Пилипенко, В.Ю. Юхновський, С.М. Дударець. К.: НАУ, 2005. 20 с.
2. Ткачук О.П., Панкова С.О. Сільськогосподарські чинники впливу на екологічний стан полезахисних лісосмуг Лісостепу Правобережного. Сільське господарство та лісівництво. 2023. № 28 (1). С. 183-194.
3. Ткачук О.П., Вітер Н.Г. Перспективи функціонування полезахисних лісосмуг у Вінницькій області в умовах глобальної зміни клімату. Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки. 2023. № 129. С. 146-15